

LEO MELLERIN TEOLOGIAA VI

Väinö Hotti

(nettikuva)

LEO MELLER

Ref. ja teh. VHn

Nyt näen!

Leo Mellerin kirjallinen toiminta

Suomessa vuosina 1971-1979

Matti Ylinen

**Suomen historian pro gradu-
tutkielma**

Kevät 2016

**Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto**

[NETTI](#)

2.3 Ensio Lehtonen Leo Mellerin taustavaikuttajana

Leo Meller sai paljon vaikutteita Ensio Lehtoselta. Meller pitää Lehtosta eräänlaisena **oppi-isänä**, ja Lehtosen allianssikristillinen teologia näkyy myös Mellerin ajattelussa. Tämä tulee selvästi esiin vertailemalla Mellerin kirjoja Ensio Lehtosen teoksiin. **Niissä on paljon samoja aiheita.** Lehtosen otettua nuoren Leo Mellerin mukaan Kuvan ja Sanan toimintaan vuonna 1956 avautui Mellerille uusi kanava tuoda esiin omia näkemyksiään. Ensio Lehtonen huomasi alusta pitäen Leo Mellerin kyvyt kirjallisen tuotannon saralla.

Ensio Lehtonen (1906-1971) oli toimittaja, kirjailija ja hengellinen vaikuttaja. Lehtonen kuului jonkin aikaa helluntaiherätykseen, mutta palasi myöhemmin takaisin luterilaiseen kirkkoon. Lehtonen oli perustamassa sekä kirjakustantamo Kuvaa ja Sanaa että Kansan Raamattuseuraa. Kansan Raamattuseura on Kuvan ja Sanan rinnalle perustettu aatteellinen yhdistys, josta myöhemmin tuli osa niin sanottua luterilaisen kirkon

viidettä herätysliikettä. Viidenteen herätysliikkeeseen luetaan kuuluvaksi Kansan Raamattuseura, Suomen evankelisluterilainen kansanlähetys, Opiskelija- ja koululaislähetys (OPKO, entinen Teinilähetys), Kauniaisten Raamattuopisto sekä Lähetysyhdistys Kylväjä.

Liikkeelle tyypillisiä korostuksia ovat eräät perinteiselle luterilaisuudelle vieraat piirteet. Näitä piirteitä ovat oppi niin sanotusta ”toisesta uudesti-syntymisestä”, eli kasteenjälkeisestä uskonratkaisusta, sekä aktiivisen lähetystyön korostaminen

6 Rainio 1981, 4, 118-130, 134, 151-154. Vrt. esim. Lehtonen 1950, 62-71 ja Meller 1962, 105- 116. Sekä Lehtonen että Meller puhuvat Harmagedonin taistelusta ja tulkitsevat Ilmestyskirjaa samalla tavalla.

pelastuksen ehtona. Ensio Lehtosen ajattelussa oli piirteitä niin sanotusta allianssikristillisyydestä. Allianssikristillisyydeksi kutsutaan tunnustuskuntiin sitoutumatonta lähetyshenkistä yhteiskristillisyyttä, joka on lähtöisin USA:sta. Allianssikristillinen suuntautuminen tulee selvästi ilmi Lehtosen kirjallisesta tuotannosta, jossa painotetaan omakohtaisen uskonratkaisun merkitystä pelastuksen ehtona ja korostetaan lähetystyön merkitystä.

Sekä Lehtonen että Meller ovat panostaneet erityisen paljon Israelin asiaan. Muitakin yhteisiä aiheita heillä on. Esimerkiksi Lehtonen kirjoittaa kirjassaan Ajan kello vuodelta 1957 ufoista eli lentävistä lautasista. Teksti on lähes identtistä Mellerin vuonna 1973 julkaiseman Ufot ja maailmanloppu -teoksen kanssa. Kirjoissa on jopa eräs sama kuva. Tämä osoittaa sen, että Lehtosen vaikutus Mellerin ajatteluun on ollut merkittävä.

2.4 Leo Mellerin taustaorganisaatiot

Mellerin taustajärjestöjä ja vahvoja tukijoita ovat Patmos Ry., Kuva ja Sana Oy sekä Kipinä-lehti. Patmos Ry on vuonna 1971 perustettu tunnustuskuntiin sitoutumaton evankelioimis- ja lähetysjärjestö. Yhdistyksen nimi tulee Ilmestyskirjan Patmos- (Ilm. 1:9-11) nimisestä saaresta. Patmosen toiminnanjohtajana on alusta pitäen toiminut Leo Meller. Patmos edustaa niin sanottua konservatiivista evankelioimisliikettä ja tunnustaa

Raamatun Jumalan erehtymättömänä sanana. Patmos tuottaa Mellerin tekemiä radio-ohjelmia sekä ylläpiti Kristillinen keskus -nimistä monitoimipistettä Helsingissä. Patmos lähetyssäätiön toimipiste sijaitsee Helsingin Etelä-Haagassa Pajuniityntiellä.

Lehtonen 1940, 8-9, 1944, 30-31, 1950, 30-38; Tallgren 1988, 6-8; Heino 1997, 110-112. Oppi "toisesta uudestisyntymisestä" ei kuulu Lutherin alkuperäiseen opetukseen, vaan on peräisin pietismistä. Pietismi tuli suomeen 1700-luvulla, mutta sai varsinaisen jalansijan vasta 1800-luvun suurissa herätyksissä. Pietismistä enemmän kts. esim. Laasonen 1991, 246-260, 354-369; Murtorinne 1992, 99-106; Laine 1996, 292-294 ja Wallman 1997, 11-19. Lehtosen kirja Viimeinen aika vuodelta 1950 sisältää paljon eskatologiaa eli lopunajallisuutta. Tämä näkyy myös Mellerin tuotannossa. 28

Lehtonen 1958, 39-44; Meller 1973b, 5-22. Lehtosen kirjan sivulla 43 oleva kuva vuodelta 1947, jossa esiintyy amerikkalainen liikemies Kenneth Arnold, on sama kuin Mellerin kirjan sivulla 9. Päättelen, että Lehtosella ja Mellerillä on ollut käytettävissä osittain sama kuvamateriaali.

Kuva ja Sana on puolestaan Ensio Lehtosen vuonna 1942 perustama kirjakustantamo, jonka nimi tulee kahdesta Lehtosen julkaisemasta lehdestä, Lasten Kuvalehdestä ja Sanasta. Kuva ja Sana saavutti nopeasti huomattavan aseman hengellisen kirjallisuuden julkaisijana Suomessa. Leo Melleristä tuli Kuvan ja Sanan toimitusjohtaja Ensio Lehtosen kuoleman jälkeen vuonna 1971. Kuvan ja Sanan julkaisema materiaali on sopusoinnussa Mellerin uskonnollisten näkemysten kanssa, sillä se pitää sisällään lopun-aikoihin keskittyvää ratkaisukristillistä allianssiteologiaa. Kuva ja Sana toimii Patmos Lähetyssäätiön osoitteessa Helsingin Etelä-Haagassa.

Kipinä-lehti perustettiin vuonna 1952 ja sitä kustantaa Kuva ja Sana. Se ilmestyi vuoden 1992 loppuun saakka 12 kertaa vuodessa ja siitä eteenpäin neljä kertaa vuodessa. Kipinän päätoimittaja oli Leo Meller.

Komulainen 1997, 6-13, Rossi 2010.

3.Leo Mellerin kirjallinen toiminta Suomessa 1960-luvulla

Kuten jo johdannossa totesin, käsittelen Leo Mellerin kirjallista tuotantoa Suomessa 1960-luvulla vain siinä laajuudessa, kuin se on välttämätöntä hänen 1970-luvun kirjallisen toimintansa ymmärtämiseksi. Näin ollen lukijan on sitten helpompi ymmärtää Leo Mellerin kirjallista tuotantoa vuosina 1971-1979, kun hän omaa jo jonkinlaisen näkemyksen Leo Mellerin ajatteluun hänen kirjallisen toimintansa valossa 1960-luvulla.

3.1 Avattu tulevaisuus

Avattu tulevaisuus on vuodelta 1962. Se sisältää 136 sivua ja on mitoiltaan 15 cm leveä ja 21 cm korkea. Kirjassa on 17 lukua. Mellerin ensimmäinen kirja on hengellinen yleisteos, jossa on sekoittuneena hänen edustamansa helluntailainen teologia, kirkkohistoria sekä lopunajallisuuden pohdinta. Leo Meller luo kirjassaan yleiskatsauksen sekä sen hetkisiin maailmanpoliittisiin tapahtumiin että erilaisiin hengellisiin ilmiöihin ja muihin erikoisiin ilmiöihin, mm. siihen, onko olemassa UFO:ja (Unknown Flying Objects) eli lentäviä lautasia ja mitä ne todellisuudessa ovat. Leo Mellerin mukaan UFO:t ovat ”Taivaan merkkejä” ja voivat olla joko pahoja (saatanan aikaansaamia) tai hyviä (Jumalan aikaansaamia) asioita. Mellerin mukaan kaikki todisteet puhuvat sen puolesta, että UFO:ja on todellisuudessa olemassa. Meller painottaa kirjassaan **profeettallisen sanan tulkitsemista ja sen täyttymistä**.

Raamattu on Mellerin mukaan ”lukittu kirja”, jonka sanomaa on Mellerin mukaan tulkittava ”Pyhän Hengen johdatuksessa”. Leo Mellerin mukaan ihmisen loputon tiedonjano ei pysty vastaamaan kaikkein perimmäiseen kysymykseen, joka koskee iankaikkista elämää ja pelastusta. Vain Raamatusta löytyy ainutlaatuinen harmonia sekä vastaus ikuisen kysymykseen siitä, kuinka ihminen pelastuu. Profeettallista sanaa Jumala ei kuitenkaan puhu ilmoittamatta salaisuuttansa ensin palvelijoille eli profeetoille.

Meller pitää itseään profeettana, jolle Jumala on uskonut ikuisen elämän salaisuuden ja antanut kyvyn tulkita ajan merkkejä raamatullisessa valossa.

Meller kuitenkin toteaa, että Jeesuksen toisen tulemuksen tarkkaa päivämäärää ei tule ennustaa. Kuitenkin hän kirjassaan luettelee erilaisia ”ajan merkkejä”, jotka ennakoivat Kristuksen pikaista paluuta maan päälle.

Leo Meller toteaa, että ”suuri luopumus” on eräs kauhistuttavin lopun ajan merkki. Suuri luopumus tarkoittaa sitä, että ”luopiokirkko”, eli sellainen kirkko joka vääristelee Jumalan alkuperäistä sanaa, Raamattua, tulee ”oikean kirkon” tilalle. Eri seurakunta-ajat, eli todellisessa historias- sa olleet kirkot ja herätysliikkeet, tulevat Mellerin mukaan Raamatun Il- mestyskirjasta, jossa on lueteltu seitsemän eri historiallista seurakunta- aikaa: Efeso, Smyrna, Pergamo, Tyatira, Sardes, Filadelfia ja Laodikea (Ilm. 2 ja 3). **Mellerin mukaan elämme nykyään sekä Filadelfian että Laodike- an seurakunta-aikaa.** Filadelfian kirkko (tai seurakunta) tarkoittaa Ilmes- tyskirjassa sellaista seurakuntaa, joka ”on ottanut vaarin Jumalan sanasta eikä ole kieltänyt Jeesuksen Kristuksen nimeä (Ilm. 3:7- 13). Laodikean kirkolla Ilmestyskirja puolestaan tarkoittaa sellaista seurakuntaa, joka on ”penseä” tai ”haalea” suhteessa Jumalan sanaan (Ilm. 3:14-22).

Laodikean henki näkyy Mellerin mukaan nykymaailmassa muun muassa siten, että Raamattua ei enää pidetä Jumalan sanana sen alkuperäisessä merkityksessä, vaan ihmiset tulkitsevat sitä mielivaltaisesti. Maallisten ja hengellisten asioiden välille ei enää vedetä mitään rajoja ja ne sulautuvat yhteen.

Esimerkkinä tästä Meller mainitsee muun muassa **sosiaalisen evankeliumin**, Raamatulle vieraan kirkollisen toiminnan sekä **korkeakirkollisen liturgian**.

Mellerin mukaan Laodikean henki repii ja raastaa puhdasta raamatulli- suutta ja Kristuksen lunastusarmoon pitäytyvää kristinuskoa. Saman- aikaisesti se rakentaa omaa kirkkolaitostaan. Mellerin mukaan laodikean seurakunta-aika ei vielä ole kokonaan toteutunut, mutta maailmanpoliitti- set tilanteet lopulta johtavat siihen, että **Rooman paavista tulee yhdistyneen Euroopan todellinen johtaja**, ja näin ollen Laodikean kirkko saa todellisen historiallisen huipennuksensa.